

Valtioneuvoston asetus

ionisoivasta säteilystä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan ionisoivasta säteilystä annetun valtioneuvoston asetuksen (1034/2018) 25 §:n 3, 6 ja 8 kohta, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 3 ja 4 kohta, 28 §:n 1 ja 2 momentti, 30 ja 31 §, 52 §:n 15 kohta ja 53 §:n 2 kohta sekä liite 5 sekä
lisätään asetukseen uusi 3 a §, 27 §:ään uusi 5 kohta, 52 §:n 1 momenttiin uusi 16 kohta ja asetukseen uusi 64 a § seuraavasti:

3 a §

Kokonaishyödyn arviointi säteilytoiminnassa

Säteilytoiminnan 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kokonaishyödyn ja 2 momentissa tarkoitettujen haittojen arvioimiseksi on tarkasteltava säteilytoiminnan:

- 1) vaikuttavuutta ja säteilyturvallisuutta;
- 2) taloudellisia näkökohtia;
- 3) eettisiä näkökohtia, jos säteilyä kohdistetaan tarkoituksellisesti henkilöön;
- 4) säteilylainsäädännön mukaiseen soveltamiseen liittyviä näkökohtia.

Lisäksi henkilön kuvantamisessa on tarkasteltava säteilyaltistuksen kohteena olevan henkilön näkökulmaa.

Tätä pykälää ei sovelleta lääketieteellisen altistuksen yksilökohtaiseen oikeutusarviointiin, josta säädetään 4 §:ssä, eikä kulutustavaroiden valmistuksen, tuonnin ja siirron oikeutusarviointiin, josta säädetään 6 §:ssä.

25 §

Turvallisuusluvan muuttaminen

Toiminnan olennaisia muutoksia, jotka edellyttävät turvallisuusluvan muuttamista etukäteen ovat:

3) merkittävä muutos johtamisjärjestelmässä;

6) säteilyn käytön muuttaminen koskemaan muuta kuin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettua säteilylähdetä, jos lähde on säteily- ja säteilyturvallisuusominaisuuksiltaan erilainen kuin turvallisuusluvan mukaisessa toiminnassa on jo käytössä tai jos sen käytönaikainen säteilyturvallisuus edellyttää muutoksia rakenteellisiin suojauksiin tai käyttöpaikkaan liittyviin järjestelyihin;

8) toiminnan harjoittamispaikan muuttaminen, jos harjoittamispaikkaan kohdistuu erityisiä säteilyturvallisuutta tai turvajärjestelyitä koskevia vaatimuksia;

26 §

Turvallisuushupaa edellyttävän toiminnan muutoksista ilmoittaminen

Turvallisuushupaa edellyttävän toiminnan muutoksia, joista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle kahden viikon kuluessa muutoksesta, ovat:

- 1) turvallisuushupanhaltijan yhteystietojen muutos;
 - 2) muutos, jonka seurauksena säteilyaltistuksen tai säteilylähteen luokka muuttuu:
 - a) luokkaan 3 luokasta 2 tai 1;
 - b) luokkaan 2 luokasta 1;
 - 3) säteilyturvallisuusvastaavan vaihtuminen;
 - 4) muun kuin 25 §:n 4–6 kohdassa tarkoitetun säteilylähteen käyttöön ottaminen;
 - 5) sädehoidon laadunvarmistusohjelman merkittävä muutos;
 - 6) säteilylähteen poistaminen käytöstä;
 - 7) säteilytoiminnan lopettaminen osittain tai kokonaan;
 - 8) toiminnan harjoittamispaikan muuttaminen lukuun ottamatta 25 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettua muuttamista.
-

27 §

Turvallisuushuvasta vapautettu toiminta

Turvallisuushupaa ei säteilylain 49 §:n 1 momentin 9 kohdan nojalla tarvita:

- 3) radioaktiivista amerikiium-241-, strontium- 90- tai cesium-137-isotooppia enintään 40 kilobecquereliä sisältävän säteilyturvallisuusominaisuuksiltaan opetuskäyttöön tarkoitetun umpilähteen käyttöön opetusvälineenä kouluissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja niihin rinnastettavissa laitoksissa edellyttäen, että oppilaitos on nimennyt säteilyturvallisuudesta huolehtivan vastuuhenkilön;
- 4) radioaktiivista ainetta enintään vapaarajan suuruisen määrän sisältävien lamppujen ja sytyttimien käyttöön siinä tarkoituksessa, mihin ne on suunniteltu, jälleenmyyntiin sekä käyttöön ja jälleenmyyntiin liittyvään hallussapitoon, säilyttämiseen, varastointiin, asennukseen, huoltoon ja korjaukseen;
- 5) elektronimikroskooppien käyttöön.

28 §

Turvallisuushuvasta vapauttamisen edellytykset

Säteilyaltistus ei säteilylain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla aiheuta terveyshaittaa, jos väestön yksilölle aiheutuva efektiivinen annos on epätodennäköisiä säteilyturvallisuuspoikkeamia lukuun ottamatta enintään suuruusluokkaa:

- 1) 10 mikrosievertiä vuodessa säteilylähteistä;
 - 2) säteilylain 144 §:ssä tarkoitetun viitearvon suuruinen luonnonsäteilystä.
- Toiminta on säteilylain 50 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla lähtökohtaisesti turvallista, jos:
- 1) työntekijöitä ei tarvitse luokitella säteilytyöntekijöiksi; ja
 - 2) epätodennäköisissä säteilyturvallisuuspoikkeamissa väestön yksilölle aiheutuva efektiivinen annos on enintään 1 millisievert vuodessa.
-

30 §

Radioaktiivinen jäte

Säteilylähde, jolle ei ole käyttöä tai jolle ei löydy omistajaa, ei ole radioaktiivista jätettä, jos sen aktiivisuus tai aktiivisuuspitoisuus on pienempi kuin säteilylain 49 §:ssä tarkoitetun vapaa-ajan arvo. Jos lähteessä on eri radionuklideja tai kerrallaan käsitellään useampia lähteitä, radioaktiivista jätettä ei ole säteilylähde tai säteilylähde-erä, jossa nuklidikohtainen aktiivisuus tai aktiivisuuspitoisuus jaettuna vastaavalla vapaarajan arvolla kaikkien nuklidien osalta yhteenlaskettuna on pienempi kuin yksi.

Säteilylain 84 §:n nojalla uudelleenkäytettävä, kierrätettävä, hyödynnettävä ja loppukäsiteltävä jäte tai materiaali sekä mainitun lain 127 §:n nojalla ympäristöön tai viemäriverkostoon päästetyt radioaktiiviset aineet eivät ole radioaktiivista jätettä.

31 §

Muut kuin radioaktiiviset jätteet

Säteilylain 78 §:n 3 momentissa tarkoitettua jätettä on luonnonsäteilylle altistavassa toiminnassa ja suojelutoimien toteuttamisessa syntynyt jäte.

52 §

Säteilyaltistuksen selvittämistä edellyttävät maa-, kivi- tai muihin aineksiin liittyvät toiminnot

Säteilylain 151 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, joissa luonnonsäteilystä aiheutuva säteilyaltistus voi olla viitearvoa suurempi, ovat ainakin:

-
- 15) muiden malmien kuin uraanimalmin louhinta ja rikastus;
 - 16) raudan alkutuotanto.

53 §

Säteilyaltistuksen selvittämistä edellyttävät rakennustuotteet

Säteilylain 153 §:ssä tarkoitettuja rakennustuotteita, joissa luonnonsäteilystä aiheutuva säteilyaltistus voi olla viitearvoa suurempi, ovat ainakin:

-
- 2) talonrakentamiseen käytettävät rakennustuotteet, joiden pääasiallisena raaka-aineena on käytetty graniittia, granodioriittia, tonaliittia tai gneissia sisältävää kalliomursketta, soraa, hiekkaa tai muita granitoideja;
-

64 a §

Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan palkkiot

Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan kokouksista maksetaan palkkio valtiovarainministeriön kulloinkin voimassa olevan suosituksen mukaisesti.

Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan jäsenille, jaostojen pysyville asiantuntijoille ja asiantuntijoille maksetaan lisäksi kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelua koskeva palkkio, jonka perusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Matkakustannusten korvaamiseen sovelletaan valtion virka- ja työehtosopimusta matkakustannusten korvaamisesta.

Tämä asetus tulee voimaan 30 päivänä joulukuuta 2022.

Helsingissä 29.12.2022

Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist

Hallitussihteeri Helena Korpinen

LIITE 5

TURVALLISUUSLUPAHAKEMUKSESSA ESITETTÄVÄT TIEDOT

1. Turvallisuuslupahakemuksessa on esitettävä toiminnan laadun ja laajuuden mukaan:
 - 1.1 selvitys toiminnasta sekä sen tarkoituksesta, jos kyseessä on uudentyyppinen toiminta;
 - 1.2 selvitys toiminnan oikeutuksesta, jos sen osoittaminen on säteilylain 24 §:n mukaan tarpeen;
 - 1.3 toiminnan harjoittamispaikan katuosoite tai muu vastaava harjoittamispaikan sijainnin yksilöivä tieto;
 - 1.4 tekniset tiedot, jotka osoittavat säteilylähteiden käyttö- ja säilytyspaikkojen täyttävän Säteilyturvakeskuksen asettamat käytönaikaiset turvallisuusvaatimukset;
 - 1.5 toiminnan harjoittamispaikan alueista ja tiloista kuvat tai piirrokset (mukaan lukien mittakaava), joihin on merkitty alueiden ja tilojen käyttötarkoitukset, säteilylähteiden sijainnit, valvonta- ja tarkkailualueet, rakenteelliset suojaukset mukaan lukien materiaalitiedot, kulkureitit sekä varojärjestelmien, kiinteiden säteilyvalvontamittareiden ja kulunvalvontapisteiden sijainti.

2. Säteilylähteistä ja niihin liittyvistä laitteista ja varusteista on esitettävä tekniset tiedot, jotka osoittavat niiden täyttävän Säteilyturvakeskuksen määräykset käytönaikaisesta säteilyturvallisuudesta. Lisäksi säteilylähteistä on esitettävä:
 - 2.1 radioaktiivista ainetta sisältävästä säteilylähteestä: radionuklidi, aktiivisuus ja aktiivisuuden määrittämispäivämäärä;
 - 2.2 avolähteestä kerralla käsiteltävä ja varastoitava suurin aktiivisuus nuklidikohtaisesti sekä tieto siitä minkälainen käsittely on kyseessä;
 - 2.3 sähköisesti säteilyä tuottavasta laitteesta: säteilylaji ja säteilytuottoon vaikuttavien keskeisten parametrien arvot sekä laitteen yksilöivä tunnus;
 - 2.4 umpilähteistä: valmistajan antama umpilähteen yksilöivä tunnus ja yksilöintiä koskeva valmistajan asiakirja;
 - 2.5 umpilähteestä: vaatimustenmukaisuutta osoittava todistus, ja erityismuotoisuutta koskeva todistus, jos umpilähdettä kuljetetaan erityismuotoisia lähteitä koskevien vaatimusten mukaisesti, sekä valmistajan sitoumus ottaa umpilähde vastaan käytön päätyttyä säteilylain 76 §:n mukaisesti;
 - 2.6 korkea-aktiivisesta umpilähteestä: kuva umpilähteen rakenteesta ja kuljetuspakkauksesta, sekä laitteesta ja suojuksesta, jossa umpilähdettä käytetään tai säilytetään;
 - 2.7 korkea-aktiivisten umpilähteiden vientiä, tuontia tai siirtoa koskeva erittely jokaisesta vietävästä, tuotavasta tai siirrettävästä umpilähde-erästä erikseen;
 - 2.8 kulutustavarasta: annosnopeus 0,1 metrin etäisyydellä kulutustavaran pinnalta ja sen käytössä kyseeseen tulevilla etäisyyksillä sekä tiedot tavasta, jolla radioaktiivinen aine on kiinnitetty.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen sijaan voidaan esittää tieto Säteilyturvakeskuksen antamasta säteilylähteen yksilöllisestä valvontakoodista.

4. Hakemuksessa on esitettävä toiminnan laadun ja laajuuden mukaisesti turvallisuusjärjestelyistä ja turvajärjestelyistä:
 - 4.1 turvallisuusarvio;
 - 4.2 johtamisjärjestelmästä säteilylain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot;

- 4.3 selvitys säteilyturvallisuuden kannalta keskeisistä toiminnan eri työvaiheista ja niissä noudatettavista menettelyistä;
- 4.4 suunnitelma säteilyturvallisuuspoikkeamien varalta;
- 4.5 säteilytyöntekijöiden luokittelu ja lukumäärät ja tiedot siitä, miten altistusolosuhteiden tarkkailu sekä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden henkilökohtainen annostarkkailu ja terveydentilan seuranta on järjestetty;
- 4.6 toiminnassa noudatettavat annosrajoitukset;
- 4.7 turvajärjestelyjä koskeva suunnitelma;
- 4.8 tiedot toimintaa koskevasta laatu järjestelmästä ja laadunhallinnassa käytettävistä menettelytavoista;
- 4.9 toiminnasta syntyvien radioaktiivisten jätteiden ja säteilylain 59 §:n 3 momentissa tarkoitettujen jätteiden määrät ja laadut sekä jätteitä koskevat järjestelyt niiden laadun mukaan eriteltyinä;
- 4.10 suunnitelma päästöistä.

5. Hakemukseen on liitettävä turvallisuusluvan hakijan virkatodistus tai, jos hakijana on yksityinen yhteisö tai säätiö, ote asianomaisesta rekisteristä.

Jos kyseessä on radioaktiivisten jätteiden tuonti, vienti tai siirto, hakemus on tehtävä radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta annetussa neuvoston direktiivissä 2006/117/Euratom tarkoitetulla vakioasiakirjalla mainitun direktiivin 6, 7, 10, 13–15 artiklassa säädettyjä menettelyjä noudattaen. Vakioasiakirjan malli on julkaistu komission päätöksessä 2008/312/Euratom neuvoston direktiivissä 2006/117/Euratom tarkoitusta vakioasiakirjasta radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvontaa ja tarkkailua varten.